

Nástup do školy a mladší školní věk

PhDr. Michaela Peterková, www.psyx.cz

jedna velká změna, jinak klid (bouře na obzoru)

Většina dětí je pro nástup do školy dostatečně zralá v šesti až sedmi letech. Pro děti i rodiče to bývá "událost" a současně i velká životní změna, která od dítěte vyžaduje zmobilizovat veškeré své adaptační mechanismy (přizpůsobit se). Musí se učit zvládat relativně dlouhodobé odloučení od rodiny, přijmout autoritu učitele, soustředit se na výuku a v neposlední řadě se potřebuje integrovat do skupiny spolužáků. Dítě se srovnává s ostatními a je také hodnoceno a srovnáváno učitelem. Výkon, který dítě podává, resp. hodnocení podaného výkonu učitelem a spolužáky, se výrazně podílí na utváření jeho identity.

Úspěšnost, s jakou se dítěti podaří zvládnout začátek školní docházky, závisí také na jeho předchozí představě o významu školy a dobrých studijních výsledcích. Tuto představu si dítě buduje téměř výhradně na základě informací, které o škole dostalo a dostává od rodičů. Platí přitom, že pouze slovní zdůrazňování důležitosti vzdělání dítěti nestačí; pokud nejsou taková vyjádření doplněna také pozorovatelnou realitou, dítě jim nevěří.

Období mladšího školního věku lze celkově charakterizovat jako relativně klidné a bez dramatických vývojových změn. Tato vývojová fáze začíná zahájením školní docházky a končí s nástupem pubescence (přibližně v 11 - 12 letech věku dítěte).

Normálně se vyvíjející dítě se snaží být co nejvíce aktivní, rádo spolupracuje s druhými a chce poznávat okolní svět. V této době je subjektivně velmi důležité, jak dítě obstojí při plnění svých povinností a v činnosti vůbec. Na podaném výkonu závisí sebehodnocení dítěte, které v důsledku toho špatně snáší neúspěchy; je-li jich mnoho, může si trvale fixovat pocit vlastní nedostačivosti nebo méněcennosti. Platí přitom, že dítě vyhodnotí své snažení jako úspěšné nebo neúspěšné podle toho, zda je toto snažení někým subjektivně důležitým oceněno nebo znehodnoceno; výsledek samotný pro dítě nemá největší význam.

Nejtypičtějším rysem myšlení mladšího školáka je jeho závislost na pozorovatelné skutečnosti; proto se např. začíná učit sčítat jablka nebo kočky, tedy předměty, které už zná. Číslo je abstraktní symbol, jehož význam dítě pochopí až později. Prozatím dítě nedokáže přemýšlet v jiné, než konkrétní rovině, a události, se kterými se dosud nesetkalo, si neumí představit. Nicméně jistý posun v nakládání s poznatky nastává - na rozdíl od předškolního věku již dítě zvládá posuzovat věci z více hledisek současně (např. u automobilů - velikost, rychlost, zvuk motoru, ...), než jen z jednoho nejnápadnějšího (barva). Rovněž si začíná tvořit jakousi vnitřní hierarchii informací - řadí prvky do tříd. Chápe například, že jezevčík patří do třídy psů a psi patří do třídy zvířat. Zadáme-li dítěti úlohu typu: "Máme čtyři kočky a dva psi - máme více koček nebo zvířat?", v pěti letech si s tím pravděpodobně neporadí, zatímco o dva roky později už ano.

Dítě postupně opouští svůj egocentrismus a začíná respektovat, že není středobodem všeho dění, ale "jen" jedním z mnoha lidí. Uvědomí si, že ostatní mívají na tutéž věc jiný pohled, a kolem devátého roku je

Inteligentní test osobnosti IES

* hodnotí 14 klíčových lidských vlastností

* podrobné vyhodnocení bez čekání, ihned

www.psyhonef.cz

Kurzy základů psychologie přes internet

* z každého se může stát dobrý psycholog-amatér

* kurzy pro každého, kdo se o psychologii "jen" zajímá a pro uchazeče o studium psychologie

www.chytra.zlutasova.cz

Test duševního zdraví - MENFIT

* posuzuje pozitivní i negativní vlivy na vaši psychiku

* zjišťuje možný výskyt nejčastějších psychických poruch

www.psyhonef.cz

Stáhněte si relaxaci v mp3

* relaxační metody pomáhají proti úzkosti, stresu, při potížích se spánkem a jiných problémech

www.relaxace.psyhoweb.cz

schopné empatie - dokáže se vcítit do pozice druhého člověka a na základě toho reagovat. Mladší dítě vypráví rodičům zážitky ze školního výletu stylem, jako by tam byli s ním, a viděli, co vidělo ono; později už dítě chápe, že musí napřed přiblížit ty okolnosti, které rodiče neznají.

Pro dítě je optimální vyrůstat v kompletní a funkční rodině. Případný rozvod rodičů pro něho znamená ztrátu dosavadní "samozřejmosti" - jistoty rodiny. V takovém případě je dobré dítěti podat vysvětlení, které bude schopné pochopit; pokud je dítě ignorováno s tím, že "tomu stejně nerozumí", bude si nějaké vysvětlení hledat samo a často se stává, že jako viníka rozpadu rodiny označí sebe.

Osoby mající autoritu (rodiče, učitelé, ...) uznává dítě na počátku mladšího školního věku nekriticky a maximálně se snaží dostat jejich očekáváním (mluvíme o období "hodného dítěte"). Své chování hodnotí jako dobré nebo špatné podle odezvy autorit. Je to proto, že tyto osoby jsou pro dítě stále ještě nejdůležitější, pokud jde o uspokojení potřeby jistoty. S postupným stále větším osamostatňováním se však vliv autorit na myšlení dítěte zeslabuje a přibližně v deseti letech je už dítě ve svých názorech kritičtější. Tento posun lze dobře sledovat ve školní třídě: zpočátku je dítě silně fixováno na učitele, který je subjektivně mnohem významnější, než spolužáci. Tento poměr se ale časem vyrovnává a zhruba po desátém roce věku dítěte jsou před učitelem upřednostňováni spolužáci. Jedním z vnějších důkazů, že taková změna proběhla, je skutečnost, že dítě přestává na ostatní žalovat - stává se solidárním.

Dítě od zhruba 10 let má silnou potřebu začlenit se do skupiny vrstevníků. Z hlediska sociálního vývoje dítěte je ztotožnění se se skupinou důležité, protože plní funkci jakési přípravy na budoucí intimní a přátelské vztahy. Upřednostňováni jsou takoví vrstevníci, kteří se dítěti podobají, nebo se alespoň výrazně neliší. Skupiny jsou často diferencované podle pohlaví, přičemž chlapi bývají poněkud fundamentalističtější, ale na druhé straně i soudržnější, než dívky. Děti se ve skupinách učí solidaritě a sounáležitosti; jejich náklonnost k ostatním však bývá často pouze přechodná. V době dospívání už bude pocit "my" a skupina vrstevníků obecně hrát v životě jedince důležitější úlohu.

autor: PhDr. Michaela Peterková, www.psyx.cz

> chytré programy proti depresi a úzkostem

www.zlutasova.cz

www.velka.zlutasova.cz

Psychologie na internetu:

www.psyhotesty.psyx.cz > online psychologické testy

www.psyhoweb.cz > články z psychologie, výtahy z knih

www.psyhonet.cz > inteligentní testy osobnosti

www.profi.psyhonet.cz > psychologické testy pro firmy a personalistiku

www.velka.zlutasova.cz > online programy proti depresi a úzkosti

www.chytra.zlutasova.cz > kurzy základů psychologie přes internet

www.relaxace.psyhoweb.cz > relaxace v mp3 ke stažení

www.psyx.cz > testy, poradna, hypnóza

Online testy na

www.psyhotesty.psyx.cz

EQ-TEST

Test emoční

inteligence Dokážete komunikovat s druhými, umíte správně odhadnout, jak se cítí? Vládnete svým emocím nebo ony ovládají vás?

OSPAT

Test typů a

poruch osobnosti Jaké je celkové zaměření vaší osobnosti? Nemáte některé vlastnosti příliš silně nebo naopak příliš slabě vyvinuté?

BITEPT

Test psychických

poruch Dělá vám starosti vaše psychika? Chcete pomoci odhadnout, jak jste na tom s duševním zdravím?

FULJOB

Test profesní

orientace Na jakou školu nebo práci se hodíte? S jakou profesí ladí vaše osobnost?

MEMREX/COGIT

Test paměti a test mentálního výkonu.

Jak funguje vaše paměť? Jak dobří jste v zapamatování a vybavení? Myslí vám to pružně, rychle a bezchybně? Neselháváte v pozornosti?

Online testy na

www.psyhotesty.psyx.cz